

zijn berichten van commentaar en achtergrondinformatie en richtte zich op een ander publiek dan de officiële kouranten. Van Spaans krant vertoonde reeds enige kenmerken van de spectatoriale (Verlichte) bladen die rond 1720 opkwamen en de 'populaire' nieuwsbladen die eind 17de en begin 18de eeuw begonnen te verschijnen en een soort lopend commentaar waren op het officiële en het niet officiële nieuws⁷⁷).

Uit de beschrijving van de inhoud van Van Spaans blad en zijn eerdere geschriften valt enigszins af te leiden hoe we Van Spaan in zijn tijd moeten plaatsen. Zijn denkbeelden over het katholicisme, de godsdienst, allerlei vormen van bijgeloof en zijn afkeer van absolutisme van kerk en staat zijn kenmerkend voor een beginnend Verlicht, rationalistisch denken. Zijn relaties met Pieter Rabus, die weer goede contacten had met Pierre Bayle, moeten Van Spaan beïnvloed hebben.

De Boere Kourier was voor Van Spaan een nieuwe vorm om zijn denkbeelden, die ook al terug te vinden zijn in zijn *Gedenkwaardige Geschiedenissen* en (in mindere mate) in de *Beschrijvinge der Stad Rotterdam*, uit te dragen en onder een groter publiek bekend te maken. Dat dit maar ten dele gelukt is blijkt onder andere uit de korte duur dat zijn blad heeft bestaan. Het moet dan ook betwijfeld worden of Van Spaan erin is geslaagd zijn ideeën onder een grotere groep te verspreiden. Hij bleef een eenling.

Als historische bron is de Boere Kourier voor de geschiedenis van Rotterdam zeker van belang, al was het alleen maar om het feit dat er tussen ongeveer 1670 en 1717 geen andere Nederlandstalige krant in Rotterdam bestond. Daarnaast bevat de Kourier informatie over enkele stedelijke gebeurtenissen die een bijdrage zou kunnen leveren bij de beschrijving van de geschiedenis van Rotterdam.

NOTEN

1) Rijmpje van de boekdrukker Hermannus Goddaeus in Van Spaans *Beschrijvinge der Stad Rotterdam en eenige omleggende dorpen*. Rotterdam 1698, p. *2.

Voor een uitgebreide beschrijving van Van Spaans leven en werken zie: R. Arpots, *Gerrit van Spaan 1651-1711. Een bio/bibliografisch onderzoek*. Doctoraalscriptie Katholieke Universiteit Nijmegen, 1980.

2) Zie voor de bekendmaking van het bestaan van dit gedicht: *Boere Kourier (BK)* no. 43, 8 jan. 1704.

3) *Verzamelbundel* van Van Spaan *Het koddig en vermakelijk leven van*